

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy rivojlanishi va vatanparvar shaxs sifatida shakllanishida Abdulla Oripovning ijodiy merosining ahamiyati

Urganch davlat Pedagogika instituti talabasi: Avezova Mastura

Urganch davlat Pedagogika instituti o'qituvchisi: Axmedova Gulnoza

Annotasiya: Maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviyatini shakllantirishda she'riy adabiyotlarni ahamiyati katta. Jumladan, she'riy asarlarda ilgari surilgan vatanparvarlik mavzusi, milliy va an'anaviy qadriyatlarni anglash va yanada takomillashtirish, kelajak avlodni milliy ruhda tarbiyalashni bolalarga maktabgacha yoshdagi bolalardan boshlash maqsadga muvofiqdir. Shuning uchun ham biz maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bizning zamonaviy hamda mumtoz adabiyotlarimizdan foydalangan holatda mashg'ulot o'tish ushbu maqolada ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: kreativlik, bola, mumtoz adabiyot, shaxs, tarbiya, ta'lim maktabgacha ta'lim tashkiloti, takomillashtirish.

Bilamizki, biz o'sib kelayotgan yosh avlodni to'g'ri yetuk shaxs sifatida shakllanishida biz ilk yo'nalishni beramiz. Shunday ekan bo'lajak pedagog sifatida mashg'ulot o'tkazishda ulug' allomalar va zamonaviy adabiyotimiz vakillarining ijodiy merosidan foydalanish juda foydalidir. Shuningdek o'tmishning eng shiddatli va hayajonli daqiqalarini, shu paytdagi qiyinchiliklardan xulosalar chiqarish kabi holatlarni ham tashkillashtirish mumkin. Biz ko'rib chiqadigan shoir Abdulla Oripov ham o'zining hayoti davomida bizga ko'pgina she'rlar, dostonlar va o'zining hayot yo'lini meros qilib qoldirdi. Biz shulardan oqilona foydalanga holatda bu adibni bolalarga sodda tarzda tushuntirishimiz va adabiy merosidan yosh avlodga kerakli bo'lgan bilimlarni berishimiz kerak bo'ladi. Albatta bu shoir bizning jumladan butun yurtdoshimizning davlat ramzi bo'lmish Madhiyani yozgan. Bu madhiyada vatan tuyg'usi, vatanni ulug'lash va vatanni sevish kabi mas'uliyatli vazifalar, burchlar aytilsa, vatanni serquyosh o'lka ekanligi va uni asrash ham aytib

o‘tilgan. Bolajonlarga maktabgacha ta'lim yoshidan boshlab biz o‘z madhiyamizni o‘rgatamiz. Bilamizki, Vatan oiladan boshlanadi. Asosan bola tug‘ilganidan boshlab oilada tarbiyalanadi. Uni asrash uni bor yo‘g‘ini hamma joyda aytmaslik kabi mas'uliyatli vazifalar o‘rgatiladi. Albatta biz buni yoshlikdan boshlab ta'kidlab borishimiz lozim. Maktabgacha yoshdagi bolalarga faqatgina oiladagi vazifalar emas, tashkilotdagi burchlar ham yaxshi o‘rgatilib boriladi. Abdulla Oripovning she’riy to‘plamlarida ham shu g‘oyalarni ko‘rishimiz mumkin. Asosan madhiyada ham boshqa she'rlarida ham insonparvarlik g‘oyalari, buyuk bobokolonlarimiz nomlari tilga olingan. Ularni hayot yo‘llari, shu davrlardagi adolatsizlik va adolatlilik kabi jarayonlarga urg‘u bergan holatda yozilgan. Bular orqali kelajak avlodni hozirgi kundagi hayotidan faxrlanishlari, ular berilgan shart-sharoitlardan oqilona foydalanishga undash mumkin. Vatanim she'rida ham ulug‘ siymolar tilga olinib, ularni qilgan ulkan ishlari ham aytib o‘tilgan. Biz bolajonlarga ularni sodda tarzda tushuntirishimiz. Albatta bu she’rda Xristofor Kolumb haqida ham aytib o‘tilgan.

Yurtim senga she’r bitdim bu kun

Qiyosingni topmadim aslo

Shoirilar bor o‘z yurti butun

Olam aro atagan tanho

Ular she'ri uchdi ko‘p yiroq

Qanotida kumush diyori

Bir o‘lka bor dunyoda biroq

Bitilmagan doston dilbari

Faqat ojiz qalamim manim

O‘zbekiston vatanim manim

Ushbu satrlar orqali vatanimizni hech qaysi davlatlarga qiyoslamaslik g‘oyasi aytib o‘tilgan. Vatanimiz nomini biz o‘zimiz ulug‘larga ko‘tarishimiz, nomini butun dunyoga tanitish barcha xalqlarga bildirish albatta bizning vazifamiz hisoblanadi. Oybek, Abdulla Qodiriy, Cho‘lpon, Usmon Nosir kabi adiblar nomlari keltirib o‘tilgan.

Xulosa qilib aytganda, bolalarga maktabgacha yoshdan boshlab o‘tmishimizni eslatish va kerakli xulosalar chiqarishlari uchun imkon yaratib berish kerak. Unutilgan allomalarni eslash ularga hurmat ko‘rsatish, ularni qilgan ishlari yuzasidan sodda tarzda ma'lumotlar berish zarur. Bunday ma'lumotlarni biz adiblarimizni namunalaridan ijodiy merosidan foydalangan holatda amalga oshiramiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Z. Ibodullayeva. The main directions of developing students' speech in native language classes. 85-92, 2023
2. Z. Ibodullayeva. Use of methods in teaching the topic of case. 391-395, 2023.
3. Z.D. Anvarovna. Yevropa ta'lim fanlaridagi tadqiqot va mulohaza jurnali. Axborotlashtirish sharoitida oliy ta'lim talabalari uchun "Ta'limda axborot texnologiyalari" mavzusidagi ma'ruzalar uchun. 7-jild, 2019-yil.
4. Anvarovna, Z. D. (2023). APPROACHES TO THE STUDY OF SPEECH VERBS IN MODERN ENGLISH. Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(5), 457-466.
5. Anvarovna, Z. D. (2023). Syntagmatic Properties of English Speech Verbs Speak, Talk, Say, Tell. Academic Integrity and Lifelong Learning (France), 158. Retrieved from <https://openconference.us/index.php/academic/article/view/705>

6. Ziyoyeva, D. A. (2023). SEMANTICS OF THE SPEECH VERBS SPEAK, TALK IN THE ENGLISH LANGUAGE. Innovative Development in Educational Activities, 2(6), 217–225. Retrieved from <https://openidea.uz/index.php/idea/article/view/912>

7. Ziyoyeva, D. A. (2023). SEMANTICS OF THE SPEECH VERBS SPEAK, TALK IN THE ENGLISH LANGUAGE. Innovative Development in Educational Activities, 2(6), 217-225.